

Sažeti komentar na Nacrt Zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola

Na početku ovog kratkog komentara na tekst Nacrta spomenutog Zakona treba istaknuti da je, općenito promatrano, zakonopisac ponudio dobar "temelj" na kojem je moguće uspješno izvršiti "nadgradnju", poglavito u oblasti manjinskih prava, čiji se jedan iznimno značajni dio propisuje odredbama upravo ovog legislativnog akta. Prije svega, treba konstatirati da je ponuđeni tekst sukladan svim međunarodnim ugovorima i dokumentima Ujedinjenih Naroda i Vijeća Europe kojima je definirana zaštita nacionalnih identiteta, što jamči njegovu kvalitetu, ali i mogućnost njegove buduće nesmetane provedbe. Također, tekst Nacrta ovog Zakona napravio je značajan "iskorak" u demokratizaciji i decentralizaciji normative u vezi sa nacionalnim simbolima, prepuštajući odlučivanje nacionalnim vijećima i jedinicama lokalne samouprave, uz nužnu i podrazumijevajuću potvrdu Skupštine Crne Gore. Istodobno, donošenjem ovog Zakona bit će uspostavljena jednoobraznost upotrebe, te time izbjegnut voluntarizam u korištenju nacionalnih simbola. Ocjenjujući tekst Nacrta ovog Zakona kao iznimno kvalitetan, moramo ipak ukazati na neka rješenja za koja držimo da bi mogla biti bolja, sadržajnija, te nadasve pravednija.

Ovom prigodom fokusirat ćemo se na sadržaj članka 9 Nacrta, kojim se, između ostalog, propisuje postotak manjinskih naroda u općinama u kojima ne čine većinsko stanovništvo, a imaju pravo upotrebe vlastitih nacionalnih simbola. Naime, prema ponuđenom rješenju iz Nacrta, pripadnici manjinskih naroda mogu uživati spomenuta prava ukoliko čine više od 15% stanovništva lokalne samouprave. Glede ponuđenog rješenja, mišljenja smo da je u ovom slučaju, figurativno rečeno, "ljestvica podignuta na nedostižnu visinu"! U nevelikoj državi kakva je nedvojbeno i Crna Gora, ne mogu se uspostavljati prava i obveze manjih entiteta u velikim postotcima. Dapače, mora se uzeti u obzir da su u maloj državi, slijedeći logiku, manjine još malobrojnije (uz rizik da ova sintagma ne zvuči kao pleonazam!), te da nije uputno nametati visoke postotke manjinskim zajednicama. Ovo se osobito odnosi na bročano male, no povijesno, kulturno i vjerski duboko utemeljene manjinske zajednice, kakva je npr. hrvatska nacionalna zajednica u Crnoj Gori.

Sukladno iznesenom, naš je prijedlog da postotak manjinskog naroda spomenut u članku 9 bude 5%, uz izravno povezivanje sa člankom 11 Nacrta, kojim se ostavlja svakoj jedinici lokalne samouprave da samostalno utvrdi taj postotak, ovisno o teritorijalnim, povijesnim, kulturnim specifičnostima općine o kojoj je riječ. U konkretnom slučaju, spuštanjem postotka sa 15% na 5%, pored Tivta, gdje je to neprijeporno, pravo na upotrebu i isticanje nacionalnih simbola, dobili bi i pripadnici hrvatske nacionalne zajednice u Općini Kotor.

Pregršt je razloga zbog kojih smo uvjereni da treba poduprijeti upravo ovakvo rješenje. Najprije, činjenica je da je najveći dio Općine Kotor dio svjetske kulturne baštine, odnosno pod zaštitom UNESCO-a. Kao takav, grad Kotor, te okolna mjesta i naselja koja pripadaju toj općini (Stoliv, Prčanj, Muo, Škaljari, Dobrota, Perast, Risan, Strp, Kostanjica) su prepuni kulturno-povijesnih i vjerskih objekata koji čine značajan, ako ne i većinski dio sveukupne baštine Crne Gore. Veći dio tih spomenika gradili su Hrvati koji su od najranijih vremena živjeli na ovom prostoru, a njihovi potomci, premda u višestruko umanjenom postotku, i danas